

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indált Bétsből, Pénteken September 22 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Feldmarschal-Lajtnánt Gróf *Neiperg*, az austriai armada' égygyik osztályának vezére, ilyen proklamációt adott ki Augusztus 30 dikán *Nismesben*: —

„Báró *Bianchi* ő Excellentiája az Austriai 2-dik Olasz armada' fő vezére, a' *Gard*, *Ardeche*, és *Herault* departamentekben, mellyekben a' vezérlésem alá tartozó seregek feküsznek, réám bizta a' Katona-kommandánságot. Az ő czélzása az, hogy én minden hatalomban lévő eszközök által, 's a' Frantzia Király ő Felségétől kineveztetett katona és polgári előjárókkal égygyetértőleg, a' közönséges tennedességek fenntartatásán munkálódjak. —

„Én ezt ezen departamentek' lakosainak tudokra adom, és azzal hizelkedek magamnak, hogy egy ember sem leszen közöttök, a' ki oly ellenséges indulattal viseltetne hazája eránt, hogy abban új nyughatalanságot kívánna támasztani. —

„Én azon leszek különös vigyázattal, hogy a' fegyverből való kivetkeztetés, a' melly, mint a' hátorság eszköze, meghatározott, *mobilis* (ide 's tova járó) csapatok által, mellyekhez a' fő vezér Báró *Bianchi* úr ő Excellentiája' kívánságára, a' departamentben lévő Gen. Májor Kommandánsok is, mint vezetőket katona biztosokat neveznek ki, végre hajtattassék, a' melly, mint én

reménlem, minden haladék és nehézség nélkül meg is fog történni. —

„Ha, minden reménség ellen, azok a' támadást gerjesztő történetek, mellyek éppen csak most tsendesítették-el, a' Cevennesi vidékeken ismét megtalálnának újulni, ezen esetben kéntelen fognék lenni arra, hogy erő által hajtassam végre azt, a' mit szép szóval végre hajtatnom nem lehetett. Telyes hatalommal felruházotva vagyok, hogy az olyan rossz gondolkodású embereket, kiket a' vezérlésem alatt való katonák fegyveresen találunk, a' hadi törvényeknek legszorosabb határozásokkal megégygyezőleg megbüntettessem. Költ *Nismesben*, Aug. 30-dikán 1815-ben. —“

„Gróf *Neiperg*, F. M. Lajtnánt egy Austriai Osztálynak fő vezére.

Augustus 27-ik napján nagyon undokgyilkosság történt a' *Gard* departamentben *Nismestől* nem messze *Marvejols* nevű helységben az Abbé *Esgrigny* személyén. Ez a' papi személy azért ment vala Párisból *Nismesbe*, hogy az ott tartatott Választó Gyűlésben, melynek ő tagja vála, jelen legyen. Augustus 24-dikén kiment *Nismesből Marvejolsba*, a' hol jószága volt. Innen kifordult Aug. 27-dikén a' szomszéd faluba egy barátjához, a' honnét estve felé vissza térvén, midőn a' házatol nem messze egy réten által jött volna, négy, felfegyver-

kezve lévő gonoszok reá lőttek. A' szerentsétlen egy fa mellé elvonván magát, a' három első nem érték, a' fába menvén a' golyóhisaik; hanem a' negyedik titkon egy kevéssé fére vonván magát úgy éjtette a' lövést, hogy a' golyóhis a' pap' lábának a' szárát érven, annak tsontjait öszszerontotta, sőt látván, hogy a' pap egészen el nem esett, a' puskáját kegyetlen hidegséggel ismet megtöltötte, 's másodsor is reá akart lőni, hanem egy 12 esztendő leánka a' puskázás hangjától a' házban megijedvén, kiszaladott 's szerentsétlen urának eleibe állván, esküvéssel erőssítette, hogy a' papot meg nem fogják ölni, ha egyszersmind őtet magát is által nem lövik, mely eltökéltsége által annyira meglágyította a' gonosz ember' szívit, hogy nem lőtt többé a' papra, de a' ki tsakugyan így is meg nem tartathatott életben, minthogy a' szomszéd falubéli borbély azzalmentegvén magát, hogy ő 300 emberekből álló kísérősegreg nélkül nem mérészel *Marvejolsig* menni, 22 órák teltek-belé, míg a' sebes papnál megjelent 's a' sebit bekötötte, mely miatt ez, 29-dikben, minekutánna a' Kristus' példája szerént gyilkosainak megbótsátt volna, meghalt. Ez egy igen tiszteltes, barátjaitól igen szerettetett, 's főfamiliából való ember volt. Az ő nevéen még tsak egy Gróf *Esgrigny*, a' Princz *Conde* Adjutánsa, egy megkülömböztetett érdemű Generális, van életben. Abbee *Esgrigny* a' Királytól, kinek ügyét ő soha el nem hagyta, nagy betsületben tartatott, és fontos szolgálatokra fordittatott.

Az újabb levelek szerént ezen *Gard* departamentben, már 8000 Austriai katonának azon helységekbe kiosztatva, a' hol a' támadásnak főbb fészkei találtatnak, 's még mind újabb meg újabb seregek érkeznek-meg most ide — amoda a' nyughatatlanoknak a' fegyverből való kivetkettetésekre, melynek már is a' lett a' következése, hogy a' rebellis csoportok rész

szerént honnyaikba vonták-el magokat, rész szerént az erdőkre futottak-ki.

Itt következnek két tudósítások, melyek közzül mind kettő a' Frantzia országban lévő Anglus seregeket illeti, de bizonyosan lehet a' kettőt egymással megégygetetni. Az égygyikben ezek mondatnak: — „A' Feldmarschal Hertzeg *Wellington* parantsolatjára, minden ostromló, 's bombihányó ágyuk, 's mozsarak, a' mellyek már *Brüsszelbe* vitettettek vala, vagy pedig a' mellyek még *Antverpiában* voltak, útaak indittatnak a' Frantzia batárok felé.“ — A' másik tudósításnak ez a' foglalatja: — „Az mondják, hogy September 15-dik és 20-dik napja között az Anglus armáda' első tsapatjai viszsza indúlnak Frantzia országnak' északi határjai felé.“ — Ugyan ezen második tudósításban irattatik továbbá: — „hogy egy Frantzia Biztos neveztetett legyen ki, kinek oly rendelés adattatott eleibe, hogy egy 40,000 emberekből álló Orosz armádát vezessen-el *Manhainig*.“

(*Württemberg*bol így írnak erről az utolsó környülállásrol: — „Nekünk tudósításunk érkezett, noha nem hivatal szerént való, a' felől, hogy néhány Orosz tsapatok itt fognak viszsza felé által útozni, mely ugyan itt az eleség' 's kiváltképpen a' hus' árát nevelni fogja, hanem ha a' nálunk való bő termést meggondóljuk, reménységünk lehet, hogy a' drágulás nem leszen tartós.“)

Wormátziában, az ott lévő Cs. K. Austriai és Bavariai kormányozói hivatal által egy *Circulare* adattatott-ki, mely basonlóképpen egy Orosz seregnek, Sept. 21-dikén ott lejendő általútozását adja hírül a' lakosoknak: — „Az Orosz armádának Sept. 21-dik napjára határozatott, itt lejendő általútozása (ezek a' kifejezések is előfordúlnak egyebek között ezen kerülő irásban), szükségessé teszi azt, hogy ezen armádának élelmére (subsistentziájára) nézve, siető és hathatós eszközök vétettessenek elő, a' mellyek közzé tartozik, hogy a' Státus-

nak minden folyamathban lévő jövedelmét nagy és szoros pontossággal felhajtassanak. A' Polgármesterek tudokraadni köteleztettek az alattok lévő tisztviselőket, hogy ezen jövedelmeknek siető felhajtattatásán kívül a' mondott ármádának kívántató eleségre nézve semmi egyéb készületek nem tétethetnek, 's ha külföldben talál történni a' dolog, ezen esetben magoknak tulajdonítsák a' tartomány és minden magános lakosok, ha a' katonaság' szabad akaratjának kitétetődnek, 's a' t."

Az Orosz ármáda' vezére Feldmarschal Gróf *Burklay de Tolly*, ezen ármádának a' Champagnei térségeken mustra tartatás végett való összgyűlékezésre nézve ilyen proklamációt bocsátott az oda való néphez: — „Örökké nagy gondom volt arra, hogy a' vezérlésem alatt lévő seregeknél legszorosabb fenyték tartatassék. Minden eszközökkel iparkodtam a' lakosok között a' tsendességet fenntartatni, bennük a' bizodalmat feleleszteni, 's a' körülállások miatt rajtok fekvő terheket a' lehetőségig könnyebbíteni. Midőn a' Császárnak az én Uramnak parantsolatait ily módon teljesítettem, 's magamnak azzal bizelkedhettem, hogy czélotam elértem, annyival nagyobb kedvetlenséggel kellett hallanom, hogy a' *Vertusi* lakosok közzül némelyek az Orosz seregeknek az ő vidékeiken lejendő özszesereglésekért annyira nyughatatlankodnak, hogy honnyoknak odahagyására is készületeket tesznek. Frantziák! legyetek tsendességben; személyeteket és vagyonaítokat semmitől nem félthetitek. Az ármáda a' szabad mezőkön foglógerezni; élelmére feles magazínumok gyűjtettek össze; oltalmazatokra elegendő strázsák rendeltetnek; 's a' közönséges tsendességnek 's renduek feuntartatására, előre megérkeznek a' számos vigyázó csoportok. Mi érkezők a' számos vigyázó csoportok? Lásatokon hagynátok tehát el honnyotokat? Lásatok inkább dolgaitokhoz; a' helyet, hogy ebben titeket az Orosz seregek meggátol-

nának, inkább könnyíteni fogják felesleg való természeiteknek bizonyos és jutalmas eladattatását; és a' tapasztalás nem soká megmútatja, hogy melly ok nélkül való volt a' ti félelmetek."

Spanyol Ország.

Annak a' Spanyol ármádának, a' melly *Bayonnéhez* Frantzia országba bényomúlt, a' fő vezére Gróf *Abisba*, egy proklamációt intézett az ezen vidékeken lakó Frantziákhoz. A' Párisi újságlevelek különösen nevezik ezt a' proklamációt: — „Frantziák! a' Spanyol országgal határos tartományoknak lakosi! (ezek a' Gróf *Abisbalszavai*.) A' Királynak az én Uramnak seregei a' ti földetekre jönnek, nem azért, hogy ellenségeskedéseket kövessenek-el az ellen; egyedül csak azért jönnek, hogy vidékeiteket azon pártosoknak pusztításaitól megmentessék, kik azokat a' rosszakat, mellyek az ő legkeresztényebb Királyi Felsége thronusának bátorságát 's hűséges alattvalóinak tsendességeket veszedelembé taszították vala, tovább is nyujtani szeretnék. A' Spanyol ármáda nem Frantzia ország, hanem a' tsendességháborítók ellen tsatázik, 's minden lépései csak oda czéloznak, hogy munkások legyen ezen szép ország' letsendesítettésében, 's azt a' Fejedelmet, a' ki az ország' fundamentomos törvénye által a' thronusra hívattatott, arra ismét viszszabehelyeztesse, azt a' jó Királyt tudniüllik, gyázba borúlni és kétségbeesésre jutni kellett vala. —

„Ezen pártosoknak ugyan nem ama, bitszegő tsendességháborító többé a' vezérek: hanem ennek lelke vándorol meg most is közöttök, 's az ő barátjai tsalárd fátyol alatt lappanganak. —

„A' Király ugyan ismét visszaült a' maga thronusára: de az ő virtusai azokat a' sziveket, mellyeket a' rossz Génius a' nagyok kötelességek, hűségek; és engedelmességek mellől eltsábitott vala, még nem téríthették mind vissza ő hozzá. E' sze-

vént még most is megvannak az előbbeni okok, arra, hogy az ő -legkeresztényebb Királyi Felsége tartományait a' magok oltaimazások alá vegyék, és nem arra telyességgel, hogy azokat nyomorgassák vagy feldarabolják, hanem sőt inkább hogy azokat a' magok Királyoknak számára a' legbizonyosabb és hűségesebb módon megtartsák. Költ *Irunban*, a' főhadi szállason, Aug. 27-ik napján, 1815-ben. — „ Gróf *Abisbal*.

Későbbi levelek szerént már ez az *Abisbal* vezérlése atatt lévő sereg is vissza tért Spanyol országba. Visszatérése előtt ilyen kifejezésekkel irt ez a' Spanyol vezér: a' *Bayennében* lévő Frantzia vezérhez Gróf *Viomenilhez*. —“

„Azon fenyegetődzések mellett is, melyekkel némelly helységbéli előljárók esztelenül élni bátorkodtak, változás nélkül megtartották a' vezérlésem alatt lévő seregek a' jó fenytéket, úgy éltek a' jó indulatú Frantzia lakosokkal, mint atyafiak, 's a' többi. —

Levelit ilyen szavakon végzi a' Spanyol vezér: — „Reménlem, hogy többé nem leszen szükséges a' Spanyol seregeknek a' Frantziákkal való öszszetsatolódása a' végre, hogy a' *Bourboni* Felséges Háznak Szent Jusait fegyveres kézzel kelljen vissza szereznie; és szivemből ohajtom, hogy ő Felsége 18-dik *Lajos* soha meg ne hányja azt, hogy magát 80 ezer Spanyoloknak segedelmétől megfosztotta, kik az ő ügyét mint a' magokét úgy tartották 's védelmezték volna, 's a' kik mindenkor készek a' jó Frantziákuak segítségekre sietni.“ —

Egy Jegyzés. — A' *Berlini* újságban ilyen kifejezések fordúlván elő: A' *Frantzia országba* rendeltetett *Dánus* seregeknek *egyéb czélljok* lehet, erre a' *Párisi Quotidienne*, ilyen megintó jegyzést teszi: — „Mi

nem tudjuk, hogy mennyiben változott meg Svétziára nézve az Európai politika, mert Svétziára van, a' felhozott kifejezésekben a' czélzás. Tudván, hogy Svétzia és Dánia között *Norvégiáért* villongások voltak, sem gondoljuk azt, hogy a' fetségő politikusoknak okok legyen azt erősíteni, hogy a' felhozott kifejezésekben a' Szövetségesek között való hadakozás jelentődjék. Atáljában szollván az újságírók nem lehetnek soha igen világosok a' tudatlanokra, és igen vigyázók a' rosz indulatukra nézve, a' magok kifejezéseikben.

Ma kijött újságleveleinkben ez a' legújabb-tikkely fordúl elő: —“

„A' Párisból Sept. 12-dikén indult levelek szerén ő *Austriai Cs. K. Felsége*, arról a' nagy mustráról, melyet az Orosz seregek ezen hónapnak 10-dik napján *Vertus* mellett a' *Champagnei* nagy térségeken tartottak, 11-ikben estvére *Parisba* ismét visszaérkezett vala. Méltán el lehet mondani, hogy ez a' 130,000 válogatott katonából álló armádának mustratartása, az *Európában* valaha láttatott legnevezetesebb katonai fényességek közé számlálthatatik. A' lógerben Sept. 11-dik napján a' *Sándor Császár* neve napjának innepén, közönséges istentisztelet tartattatván, ezen a' Felséges Szövetséges Hatalmasságok is jelen voltak, és a' Mindenható, az armáda előtt, terden állva ditsóitették. *Sándor Császár* *F. Marschal Gróf Barclay de Tollyt*, *Hertzei* méltóságra emelte, és sok mások eránt bizonyította kegyelmeit. A' mustra után az egész Orosz armáda útnak indult haza az Orosz birodalom felé. — E' szerént az Orosz seregek legelőbb fogják oda hagyni Frantzia országot.

Az *Austriai* seregek *Marsilia* várossába is bementek, *Antibes* várát pedig megszállották, 's körül vették.

Sept. 20-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 344 3/4 forintot Váltótuldlában.